

Vuxenutbildning och invandrarnas inträde på arbetsmarknaden i Norden

Tuomas Pekkarinen

Nordisk Konferans om Inklusion, Stockholm,
25.09.2019

Introduktion

- Vuxenutbildning är en viktig del av den traditionella Nordiska arbetsmarknadsmodellen
- Marginalgruppers svårigheter att träda in på arbetsmarknaden
- Ökad (flyktning)invandring
- Vilket roll kan vuxenutbildning spela i inklusionen av invandrare?

Outline

- Vuxenutbildning och humankapitalteorin
- Vuxenutbildningen i den Nordiska arbetsmarknadsmodellen
- Invandrare: färdigheter och sysselsättning
- Deltagande i vuxenutbildning
- Vad vet vi om vuxenutbildningens effekt på arbetsmarknadsutfall?
- Vuxenutbildning och färdigheter

Vuxenutbildning och humankapitalteorin

- Individer investerar i utbildning för att maximera den totala nyttan över livet
 - Fördelar: Ökat produktivitet i framtiden
 - Kostnader: Försakade inkomster under den tid som ägnas till utbildningen
- Fördelarna minskar och kostnader ökar med åldern
- Finns det något roll för vuxenutbildning?
 - Osäkerhet om framtiden
 - Invandrarnas utbildningsval

Vuxenutbildning i den Nordiska arbetsmarknasmodellen

- Den Nordiska arbetsmarknadsmodellen
 - Låg lönespridning
 - Anpassning genom arbetslöshet
- Vuxenutbildning
 - Anpassning till förändringar i afterfrågan av färdigheter
 - Förhindra långtidsarbetslösheten
- Stora satsningar på vuxenutbildningen
 - 1990-talets kris och Kunskapslyftet i Sverige
 - Minskningar på 2000-talet

Ivandrare: färdigheter och arbetsmarknadsutfall

- Andel av flyktingar är hög i Nordiska länder
- Invandrare som inte har investerat i utbildning med Nordiska arbetsmarknaden i åtanke
- Stora skillnader i färdigheter i PIIAC data mellan inrikesfödda och invandrare
- Invandrare med höga färdigheter har höga sysselsättningsgrader
- Åtgärder som lyckas med att höja färdigheter bland invandrare kan hjälpa inträde till arbetsmarknaden

Skillnader i läs- och skrivkunnighet mellan inrikesfödda och invandrare, PIAAC 2012

	Lower than secondary	Secondary	Post-secondary non-tertiary	Tertiary	Total
Denmark	46	34	36	47	40
Finland	50	39	27	61	45
Germany	32	19	21	27	28
Norway	54	32	37	42	40
Sweden	61	41	41	47	51
United States	33	26	16	19	28
United Kingdom	36	24	27	31	24

Sysselsättning efter prestationsnivåer i läs- och skrivkunnighet, PIAAC 2012

	Prof. level 1		Prof. level 2		Prof. level 3		Prof. level 4		The ratio of levels 4 and 1	
	Native	Imm.	Native	Imm.	Native	Imm.	Native	Imm.	Native	Imm.
Denmark	57	55	72	64	80	71	85	74	1,40	1,29
Finland	47	47	63	73	75	77	79	76	1,60	1,64
Germany	62	63	75	69	81	75	83	73	1,31	1,19
Norway	60	66	74	76	83	85	89	94	1,38	1,29
Sweden	56	48	69	71	78	83	86	90	1,39	1,73
USA	59	75	68	74	79	78	83	82	1,34	1,04
UK	54	57	68	68	76	77	84	78	1,41	1,35
OECD	57	69	66	67	77	73	82	79	1,35	1,06

Deltagande i vuxenutbildningen

- Vuxenutbildningen kan ge en chans för invandrare att uppdatera sina färdigheter
- Nordiska länder har ett omfattande system av vuxenutbildning
 - Omfattande rättigheter och statlig subventionering
 - Traditionellt högt deltagande
- Formell vuxenutbildning når invandrare

Deltagande i vuxenutbildning, AES 2011

COUNTRY	Natives	Immigrants	Gap
Denmark	59,0	53,3	5,7
Finland	55,8	53,4	2,4
France	52,5	38,0	14,5
Ireland	24,4	24,7	-0,3
Italy	31,9	28,7	3,2
Netherlands	60,6	49,8	10,9
Norway	57,2	61,3	-4,1
Spain	38,3	33,8	4,4
Sweden	74,2	61,9	12,4
Germany	53,3	35,2	18,1
Austria	49,7	42,3	7,4

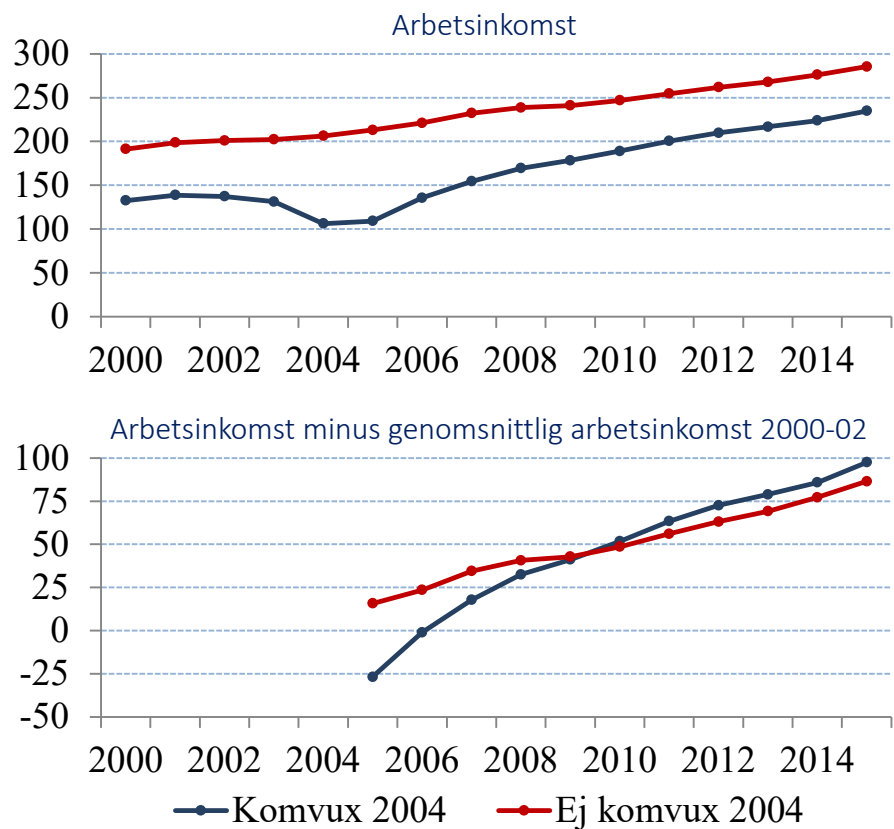
Deltagande i formell vuxenutbildning, AES 2011

COUNTRY	Natives	Immigrants	Gap
Denmark	12,3	15,4	-3,1
Finland	11,9	13,6	-1,7
France	3,4	4,7	-1,3
Ireland	6,4	8,8	-2,4
Italy	2,5	2,3	0,2
Netherlands	11,9	15,4	-3,5
Norway	6,4	11,9	-5,5
Spain	7,2	5,8	1,4
Sweden	11,2	22,6	-11,4
Germany	3,8	3,7	0,2
Austria	5,6	7,0	-1,4

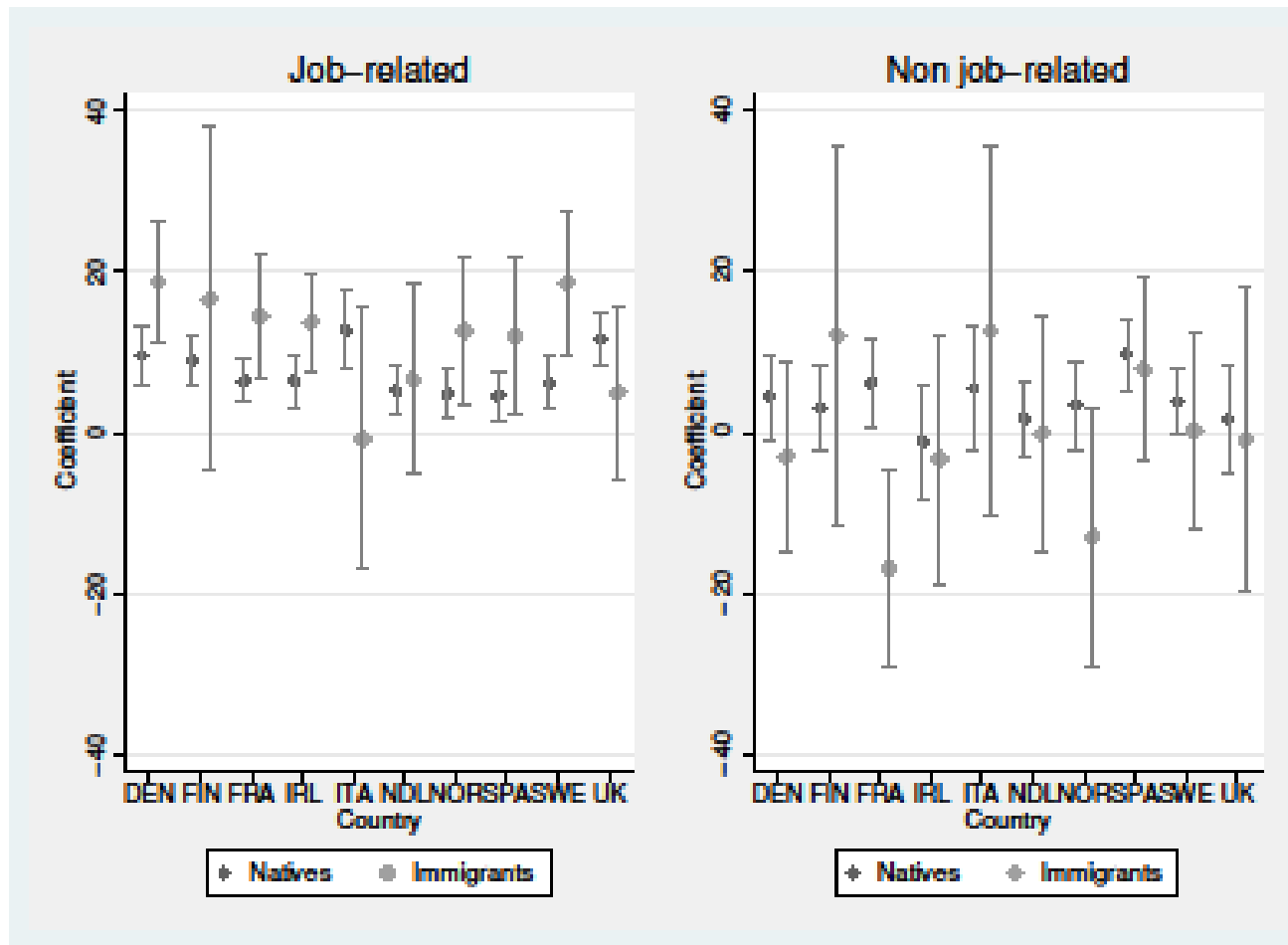
Vuxenutbildningens effekt på arbetsmarknadsutfall

- En lång tradition av studier
- Generell vuxenutbildning ger positiva inkomsteffekter först lång tid efter deltagandet (Stenberg 2010, 2011)
- Arbetsmarknadsutbildningens effekter har varierat över tid (Vikström och van den Berg 2017)
- Fokus på 1990-talskrisen
- Inga resultat om effekter på invandrare
- Inga resultat om effekter på produktiva färdigheter

Genomsnittlig arbetsinkomst och inkomstökning för personer som deltog respektive inte deltog i Komvux 2004, tusental kronor i 2015 års prisnivå

Färdigheter och deltagande i vuxenutbildning, PIAAC 2012

Slutsatser

- Höga färdigheter är nödvändiga för att lyckas i den Nordiska arbetsmarknaden
- Stora skillnader i färdigheter och arbetsmarknadsutfall mellan inrikesfödda och invandrare
- Vuxenutbildning samvarierar med färdigheter och sambandet är strakare bland invandrare
- Nödvändigt att förena satsningar på vuxenutbildningen med andra åtgärder

Slutsatser

- Ont om studier som försöker att studera kausala sambandet mellan vuxenutbildning och invanrarnas arbetsmarkadsutfall
- Förslag:
 - Utmöjligt att erbjuda årgärder till alla som vill delta
 - Slumpmässigt erbjudande gör det möjligt att studera åtgärdernas effekter
 - Randomized controlled trials